

Norge

Overview and description of the identified good practice examples *and their structural features*

Innhold

Case 1 Idrettshoder, Oslo	2
Case 2 DNT Tilrettelagt, Molde	6
Case 3 Aktive lokalsamfunn, Drammen.....	10
Case 4 Ett slag av gangen, Kristiansund.....	15
Case 5 LIM (Lekser – Idrett – Mat), Bergen	19

©Molde University College

Verantwortliche:

Mari Eik

Oskar Solenes

Solveig Straume

Co-funded by
the European Union

Case 1 Idrettshoder, Oslo

Land: Norge

By: Oslo

Prosjektnavn: Idrettshoder

Beskrivelse av prosjektet:

Prosjektet *Idrettshoder* har som mål å utvikle nye løsninger for rekruttering og inkludering av barn i organisert idrett i Norge. Disse løsningene handler i særlig grad om å styrke samarbeidet mellom skoler og idrettslag og Idrettshoder tar derfor sikte på å utvikle en nasjonal modell for hvordan skoler og idrettslag kan samarbeide i praksis.

Grunnen til at prosjektet setter søkelys på samarbeidet mellom skoler og idrettslag er for å nå en målgruppe som kan oppleve barrierer for organisert idrettsdeltakelse, nemlig barn med innvandrerbakgrunn eller fra lavinntektsfamilier. Barrierene er flere og sammensatte, og inkluderer kostnader knyttet til deltakelse, foreldreengasjement og manglende kunnskap om idrett og den norske frivillighetsmodellen. Idrettshoder-modellen er utviklet for å overvinne disse barrierene gjennom å gi barn og unge mulighet til deltagelse i idretten etter skoletid.

Idrettshoder har to hovedmål:

1. Å utvikle og implementere et gratis idrettsprogram etter skoletid for barn i Oslo og omegn.
2. Å utvikle og formidle kunnskap om en modell for hvordan skoler og idrettslag kan samarbeide for å inkludere barn i organisert idrett.

Målgruppen for Idrettshoder er barn som går i småskolen (1-4 klasse). Samarbeidet mellom skoler og idrettslag skjer ved at idrettslaget tilbyr aktivitet for barna i forbindelse med skolefritidsordningen (SFO/AKS). Idrettsklubben stiller med instruktører, fasiliteter og utstyr, skolen informerer og har oversikt over barna og deres foresatte. Skolen stiller også med assistentressurser som følger barna til aktiviteten. Selv om modellen tar sikte på å legge vekt på idrett generelt, har idrettsklubbene som er involvert så langt kommet fra ishockey.

Kjernen i Idrettshoder-modellen er altså et tett samarbeid med skolene. Ved å tilby aktiviteter i skoletiden nås barn som ellers kan oppleve barrierer for idrettsdeltakelse. Skolene kjenner barna og deres foresatte og kan derfor gjøre en målrettet innsats for å inkludere de som ikke deltar i fritidsaktiviteter i dag.

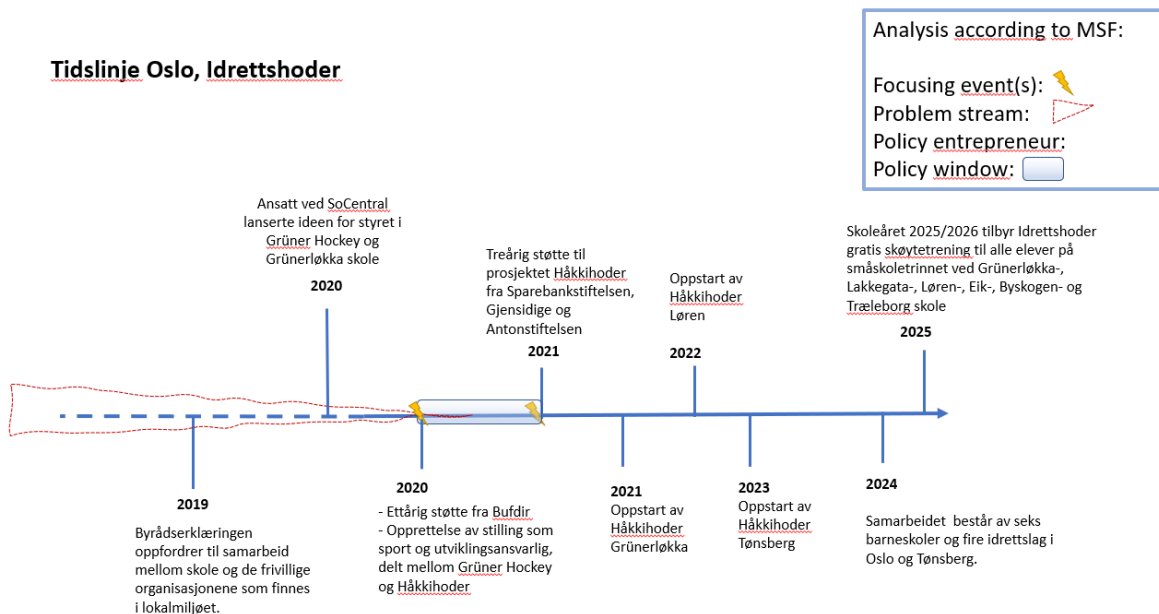
Vi anser Idrettshoder som et inspirerende prosjekt på grunn av:

- Kvaliteten på samarbeidet mellom idrettslag og skoler
- Tydelig og avgrenset målgruppe
- Klare og uttalte mål om inkludering

Bakgrunn:

Idrettshoder startet som Håkkihoder høsten 2021. Ideen ble lansert året før, i 2020, fra en ansatt i SoCentral som også var hockey pappa i Grüner Ishockey. SoCentral er en ideell virksomhet som jobber med å samle aktører med felles interesse for å løse samfunnsutfordringer som sosial ulikhet og utenforskap. Bakteppet for ideen om Håkkihoder var blant annet Oslo byrådserklæring 2019-2023 som oppfordret til økt samarbeid mellom det offentlige og frivilligheten generelt og Aktivitetsskolen (AKS) og idretten spesielt. Det var naturlig at det var Grünerløkka med Grüner Ishockey og Lakkegata- og Grünerløkka skole som partnere i starten da disse er plassert ved siden av hverandre sentralt på Grünerløkka. Etter at ideen var lansert, tok SoCentral ansvar for å søke midler til prosjektet, og i 2020 ble det innvilget støtte fra Bufdir. Det ble også opprettet en prosjektstilling som sport- og utviklingsansvarlig, delt mellom Grüner Ishockey og Håkkihoder. Håkkihoder startet høsten 2021, høsten 2022 ble prosjektet utvidet til å inkludere Løren, og i januar 2023, Tønsberg. I dataworkshoppen kom det fram at det var opprettet et strategisk råd/rådgivende gruppe for prosjektet bestående av rektor ved Grünerløkka skole, Oslo Idrettskrets, representanter fra stiftelsene og Alle Med. Det er usikkert når dette strategiske rådet ble etablert.

Figur 1: Tidslinje - Oslo Idrettshoder

Strukturelle forhold:

Utviklingsnettverket til Idrettshoder er illustrert i bildet under. Fra SoCentral sin side var Frøy Lode Vik prosjektutvikler. For å skape litt distanse og for at prosjektet skulle få fortsette å utvikle seg, tok etter hvert tok Mette Øinæs Habberstad over som prosjektleder fra SoCentral. Grüner Ishockey og

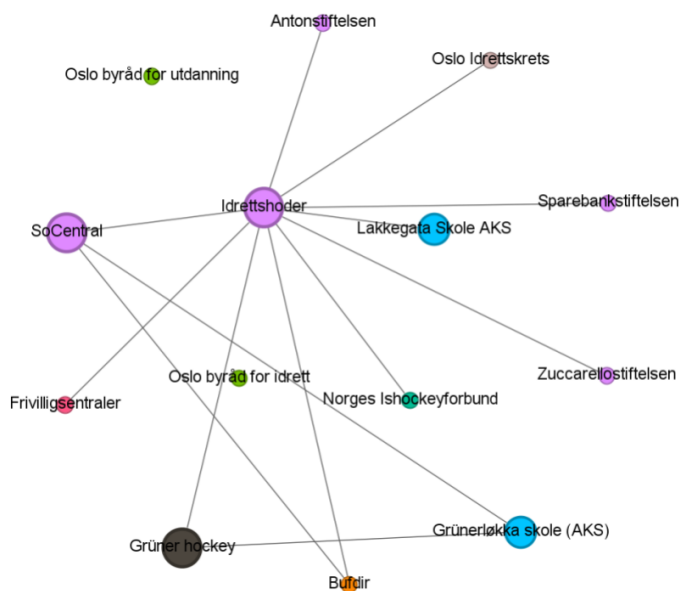

Grünerløkka skole ligger et steinkast fra hverandre på Grünerløkka, og det var praktisk å få til en avtale med disse to aktørene for aktiviteter i AKS-tiden. Etter hvert ble Lakkegata skole koblet på, det er litt lenger å gå for barna fra Lakkegata skole til Grünerhallen, men likvel gjennomførbart slik at også Lakkegata kunne få tilbudet om Idrettshoder.

I tabellen nedenfor er identifiserte aktører som var med i utvikling eller implementeringsfasen av Idrettshoder. Sentrale aktør og prosjektansvarlig er SoCentral:

Finansielle aktører	Idrettsbevegelsen	Offentlige etater	Skoler
Antonstiftelsen	Gruner Ishockey	Oslo byråd for utdanning	Grunerløkka skole (AKS)
Zuccarellostiftelsen	Oslo Idrettskrets	Frivilligsentraler	Lakkegata skole (AKS)
Gjensidigestiftelsen	Norges ishockeyforbund	Buudir	
Stenshagen Invest	Alle Med	Oslo byråd for idrett	
Sparebankstiftelsen			

Table 1: Identifiserte aktører i nettverket til Idrettshoder.

Figur 2: Oslo - Idrettshoder nettverkskart.

Etter dataworkshoppen med Idrettshoder i Oslo, ble nettverkskartet noe justert. Det viste seg at noen aktører var med i utviklingen, noen forsvant etter noen år, og andre kom til etter hvert. De aktørene dette dreide seg om var:

Oslo Byråd for utdanning	Desse er ikke identifisert som «sentrale» aktører i nettverket, men viktige med hensyn til at de distribuerer informasjon/kan framsnakke prosjektet til det offentlige.
Oslo Idrettskrets	Kom til år 2 eller 3
Zuccarellostiftelsen	Bidrar med finansiell støtte de første to årene, men var ikke med etter år 2
Frivilligsentraler	Med fra år 3
Norges Ishockeyforbund	Med fra år 3

Table 2: Oversikt over nettverks partnere i temporære roller

Case 2 DNT Tilrettelagt, Molde

Land: Norge

By: Molde

Prosjektnavn: DNT Tilrettelagt

Beskrivelse av prosjektet:

DNT Tilrettelagt startet opp i 2016, og er et gratis lavterskeltilbud som arrangeres en gang i måneden av DNT Romsdal. Målet er gjennom varierte og tilrettelagte aktiviteter å gi personer med ulike funksjonsnedsettelse muligheter til å oppleve en god og inkluderende arena for å møte og ha det moro sammen med andre. Målgruppen er alle med ulike behov for tilrettelegging, deres familier, venner og evt. profesjonelle hjelpere. Tiltaket synes å treffe særlig godt personer med utviklingshemming.

De månedlige aktivitetene foregår gjennom hele året, uansett vær, og inkluderer blant annet korte går-turer i skog/ nærområde, ulike former for vinteraktiviteter som skigåing og aking, samt besøk på besøksgårder i nærområdet. Aktivitetene foregår på ettermiddag da det vanligvis er færre andre aktivitetstilbud for målgruppen.

Aktivitetstilbudet bygger på til dels langvarige samarbeid med ulike aktører. Møre og Romsdal Idrettskrets har vært bidratt med å være bindeledd mellom ulike idrettslag med tilrettelagte aktivitetstilbud og DNT Romsdal. Møre og Romsdal Fylkeskommune bidrar årlig med midler til lavterskel, aktivitetstilbud. Høgskolen i Molde er viktig partner der særlig studentene ved vernepleierutdanningen bidrar aktivt til gjennomføringen av de ulike aktivitetene. Frivillige fra DNT Romsdal, samt enkelte fra målgruppen, deltar også aktivt i gjennomføringen av tilbudet

Vi anser DNT tilrettelagt Molde som et inspirerende prosjekt på grunn av:

- Tydelig målgruppe
- Involvering av målgruppe i gjennomføring av tilbud
- Godt samarbeid mellom ulike aktører, og særlig mellom Idrettskretsen og DNT Romsdal
- Klare mål om lage et godt aktivitetstilbud til personer med funksjonshemming, og da særlig til personer med utviklingshemming

Bakgrunn:

Elaborate on the events and pre-conditions that opened the window of opportunity for the project/ programme to come into existence.

Differentiate between the different levels:

- *National/global level (pandemic, e.g.)*

- *Regional / federal level*
- *Municipal level (socio-economic structure of certain town quarters; school entrance examinations)*
- *Sport sector (lack of members etc.)*
- *Other sectors (business idea, school conditions, etc. ...)*

Tilbudet startet i Molde høsten 2016, da under navnet Friluftsliv tilrettelagt for utviklingshemmede (FTU) og inngikk som en del av et nasjonalt prosjekt i regi av Den Norske Turistforening (DNT). Målsettingen var å bidra til å få flere mennesker med utviklingshemming til å delta i friluftsliv med sikte på økt fysisk aktivitet og sosial deltagelse.

Selv om tilbudet så dagens lys i regi av DNT Romsdal så bygger det på et lengre samarbeid mellom Møre og Romsdal Idrettskrets og Høgskolene i Molde om det de kalte «Grenseløs idrett». Dette ble første gang arrangert i 2013 der studenter fra ulike utdanninger ved Høgskolen i Molde, samt Molde Folkehøgskole, deltok og fikk bedre innsikt i ulike tiltak for tilrettelagt idrettsaktivitet. Møre og Romsdal Idrettskrets koordinerte aktivitetene. Dette kan en se på som del av den generelle satsing en hadde i idrettsbevegelsen på økt aktivitet innen parasport. «Grenseløs idrett» ble arrangert som årlige enkeltarrangement i ulike deler av fylket. I tillegg arrangerte Høgskolen i Molde sammen med Idrettskretsen fagdager der for eksempel Cato Sahl Pedersen var en av de som bidro. Idrettskretsen og DNT Romsdal var samlokalisert med en del andre frivillige organisasjoner i Molde, og det synes som det var en kultur om å dra veksler på hverandre i ulike sammenhenger.

I idrettsbevegelsen var paraidrett integrert i ansvaret til de ulike særforbund, og fra tidlig 2000-tallet var det en voksende interesse for paraidrett generelt og paralympics spesielt. Flere idrettskretser hadde egne paraidrettskonsulenter. I noen av intervjuene blir det også lagt vekt på at nasjonal idrettspolitikken var i endring der en prøvde å komme bort fra enkeltstående arrangement og «happenings» og mer i retning av stabile og gjentagende tilbud om deltagelse.

I 2010, 2011 og 2012 fikk TV-serien «Ingen grenser» stor oppmerksomhet på nasjonal TV (først 2 år på NRK og så det siste året på TV2). Konseptet var at personer med ulike funksjonsnedsettelse dro på tur sammen med Lars Monsen og der en sprengete grenser for hva de enkelte kunne greie, både på egenhånd og sammen. Programserien fikk stor oppmerksomhet og bidro til å endre synet på hva som var mulig å få til mtp friluftsliv for personer med funksjonsnedsettelse.

I den lokale konteksten så var det allerede etablert samarbeid mellom Idrettskretsen og Høgskolen i Molde. Idrettskretsens samlokalisering med DNT Romsdal, samt at noen sentrale aktører i det etablerte samarbeidet kjente til at DNT sentralt jobbet med å etablere et nasjonalt prosjekt for tilrettelagt friluftsliv gjorde at det ble DNT Romsdal som tok koordineringen og søkte utvikle Friluftsliv tilrettelagt for utviklingshemmede under DNT paraplyen. Prosjektet fikk finansiering via Miljødirektoratet, samt «Lavterskel midler» gjennom Møre og Romsdal Fylkeskommune. Vernepleie studiets relasjoner til blant annet kommunen bidro til at man fikk tilgang til brukere i bo- og habiliteringstjenesten som man tenkte kunne nyte godt av tilbudet.

Figur 3: Tidslinje

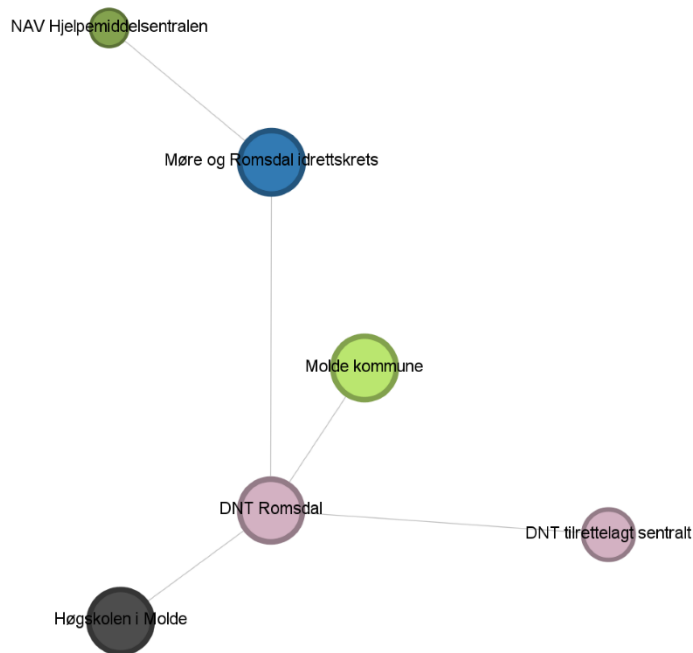
Strukturelle forhold:

- *Discuss results of the network analysis*
 - *If project / programme is cross-sectoral: Elaborate on the different sectors involved*
 - *If the two phases (development & implementation) are distinguishable: Give an idea of the network at the time of the development and at the time of implementation; elements can be*
 - *size of network*
 - *type of stakeholders / actors present in network*
 - *highlight most important actors in both phases*
 - *If the two phases are not clearly distinguishable, elaborate on how they interchange and why it is hard to distinguish*
 - *Elaborate on the type of relations in terms of finance, power, personnel, etc.*
 - *Include interesting aspects that you discovered in the data respectively during the workshops*

1-2 pages

Prosjektet er formelt forankret i DNT som er del av frivilligsektor. Men DNT tilrettelagt i Molde kunne ikke blitt til uten et samarbeid på tvers av sektorer, der både Idrettskretsen, Høgskolen i Molde og Molde kommune i starten var sentrale samarbeidspartnere.

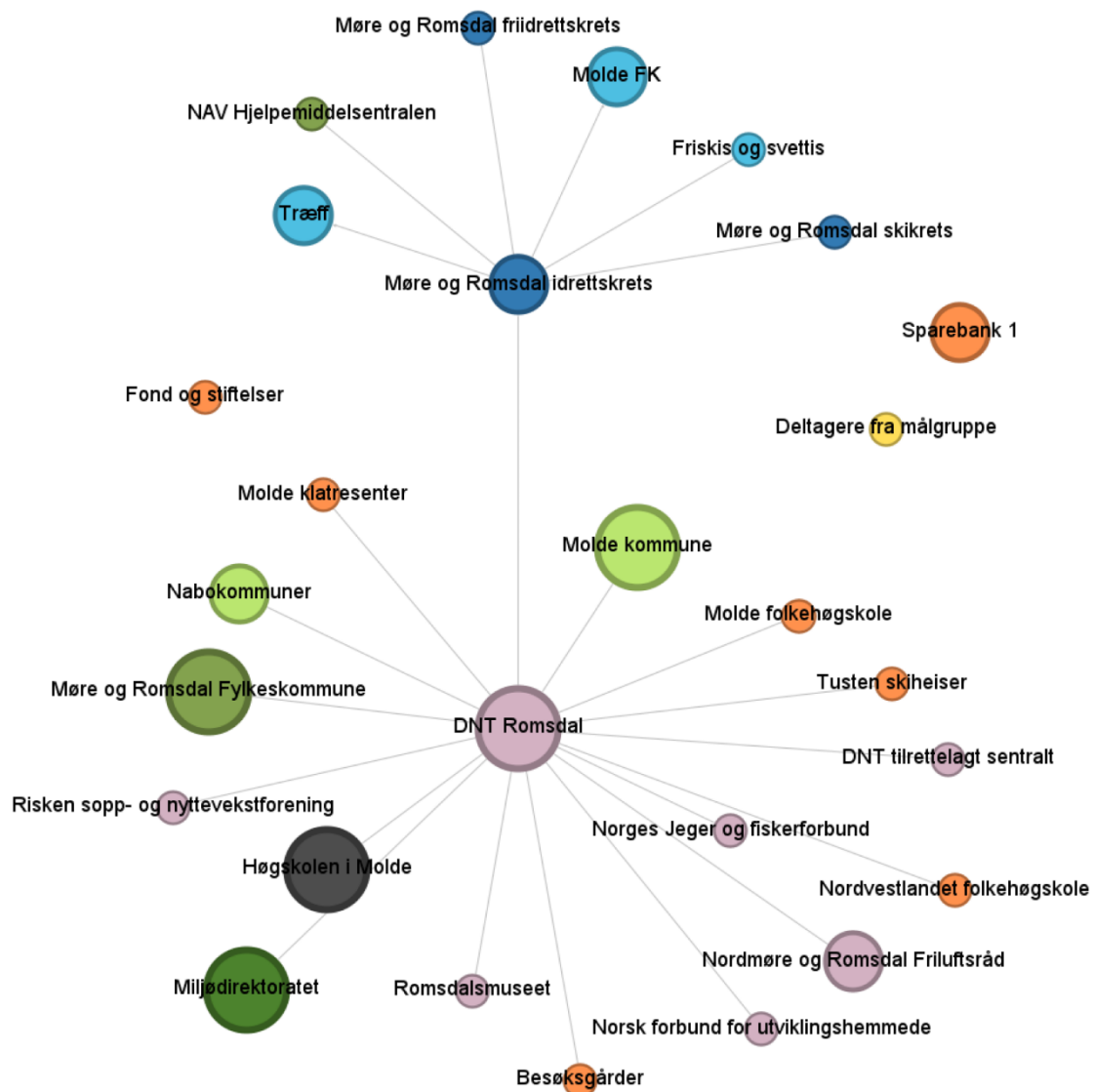
I den tidlige fasen utviklingsfasen så var Møre og Romsdal Idrettskrets, Høgskolen i Molde og DNT Romsdal som var de sentrale aktørene. Idrettskretsen og DNT kunne gjennom sine nettverk tilby aktivitet, Høgskolen i Molde hadde med sin vernepleierutdanning tilgang til faglig kompetanse hos de ansatte, men vel så viktig var studentene som var viktige bidragsytere som veiledere og verter samtidig som studentene fikk delta i en unik læringssituasjon. Molde kommune la til rette for at brukere og ansatte ved den kommunale bo- og rehabiliteringstjenesten kunne delta på aktivitetene. Med tilslutningen til DNT sentralt sitt prosjekt «DNT Tilrettelagt» fikk FTU også tilgang til økonomisk støtte gjennom prosjektet. NAV hjelpemiddelsentralen var på sin side behjelpelig med tilrettelegging av utstyr og hjelpemidler i regi av idrettskretsen (særlig på de årlige «aktivitetsdagene»).

Figur 4: Utviklingsnettverk.

Som en kan se av nettverkskartet under (figur 5) så har nettverket vokst i implementeringsfasen. Antallet aktører er langt flere, samtidig som både Idrettskretsen, DNT Romsdal og Vernepleierutdanningen ved Høgskolen i Molde fremdeles er de sentrale aktørene. Gjennom Idrettskretsen blir blant idrettslag med tilrettelagt idrettstilbud for personer med funksjonsnedsettelser mobilisert både til å delta på aktivitetene i regi av DNT, men også til å organisere aktiviteter på en av de månedlige samlingene. Andre frivillige organisasjoner som Risken Sopp- og nyttevekstforening og Norges Jeger- og Fiskeforbund bidrar til et variert aktivitetstilbud. Det samme gjør ulike besøksgårder, Romsdalsmuseet og Tusten Skiheiser for å nevne noen. Etter at det ble etablert et stort klatresenter i byen, har man også inkludert klatring i aktivitetstilbudet. Molde kommune er fremdeles viktige gjennom å legge til rette for deltagelse for brukere og ansatte, samtidig kan det virke som at den rollen kommune spilte i starten som en aktiv bidragsyter i nettverket, nå mer tar form som aktiv bruker av et tilbud. Nettverket er også utvidet med at omkringliggende kommuner er også invitert inn og deltar med brukere og ansatte.

De finansielle bidragene synes også å være relativt stabile. Pengene kommer fra DNT sentralt, samt at Møre og Romsdal Fylkeskommune støtter aktivitetstilbudet. Avhengig av kapasitet til å søke på lokale fondsmidler, mottar prosjektet også fra tid til annen fra lokale banker og forsikringsselskaper.

Figur 5: Implementeringsnettverk.

Case 3 Aktive lokalsamfunn, Drammen

Land: Norway

By: Drammen

Prosjektnavn: Aktive lokalsamfunn

Beskrivelse av prosjektet:

“Aktive lokalsamfunn” er en samfunnsmodell som først og fremst er basert på samarbeid mellom skoler og idrettslag i hver bydel i Drammen.

Aktive lokalsamfunn er ikke en fast modell og er i stadig utvikling. Lokale ressurser og fasiliteter kobles sammen og tar selv ansvar for å utvikle lokale tilbud i de ulike bydelene. Et kjennetegn med modellen er at de store fleridrettslagene i kommunen tar et utvidet ansvar for å skape økt aktivitet blant barn og unge. Blant annet kommer fagpersoner fra idrettslagene inn på skolene og barnehager og organiserer ulike aktiviteter. Dette sørger for en mer aktiv skolehverdag og senker i tillegg terskelen for at ungene kan delta i organisert idrett på fritiden. Åpne idrettshaller utenom skoletid med frivillige vakter og tilbud som bidrar til aktivitet og tilhørighet for eldre, er også en del av modellen for flere av kommunedelene.

Idrettskretsen og idrettsrådet var sentrale i oppstarten av det som senere skulle bli kalt aktive lokalsamfunn. Da Drammen kommunen vedtok en times fysisk aktivitet i skolen i 2014, samlet idrettskretsen og idrettsrådet ledere fra kommunens store fleridrettslag og ungdoms- og barneskoler for å drøfte hvordan de sammen kunne muliggjøre dette. Dette ble starten på en samfunnsmodell hvor idrettslag og deres nærområder tar initiativ og eierskap til egne prosjekter.

En forutsetning for samskapningen er også ansettelse av en aktivitets- og samfunnsutvikler i de store fleridrettslagene. Midler til disse stillingene kommer fra et spleiselag fra Kommunen, idrettsrådet og stiftelser.

Drammen er en kommune med høy innvandrersandel og har en høyere andel barn i lavinntektsfamilier. Drammen skiller seg ut ved at klart færre unge er med i en fritidsorganisasjon. De fleste aktiviteter i “aktive lokalsamfunn” er rettet mot alle barn og unge i nærmiljøet. Aktivitetstilbudene under “Aktive lokalsamfunn” er gratis og tilbys til blant annet skoler og barnehager. Dermed når tilbudene mange barn fra lavinntektsfamilier og barn fra innvandrerfamilier som ellers kanskje ikke hadde deltatt i idretten.

Vi anser Aktive lokalsamfunn som en inspirerende modell på grunn av:

- Involvering av alle bydeler i Drammen
- Idrettsaktiviteter som favner bredt og når ulike marginaliserte målgrupper, inkludert barn fra lavinntektsfamilier og barn fra innvandrerfamilier
- høy kvalitet på langsiktig samarbeid og samskapning
- meningsfull involvering av flere av målgruppene (ungdom som trenere og pensjonister som vakter)
- Finansiell stabilitet

Bakgrunn:

Nasjonalt har Norge lang tradisjon for å se på idrettsdeltakelse som et verktøy for bedret folkehelse, integrering og inkludering av marginaliserte grupper. Drammen kommune har en høy innvandrersandel og høyere andel barn i lavinntektsfamilier, sammenlignet med resten av kommune-Norge. Det er også store sosioøkonomiske forskjeller i deltakelse i idrettslag.

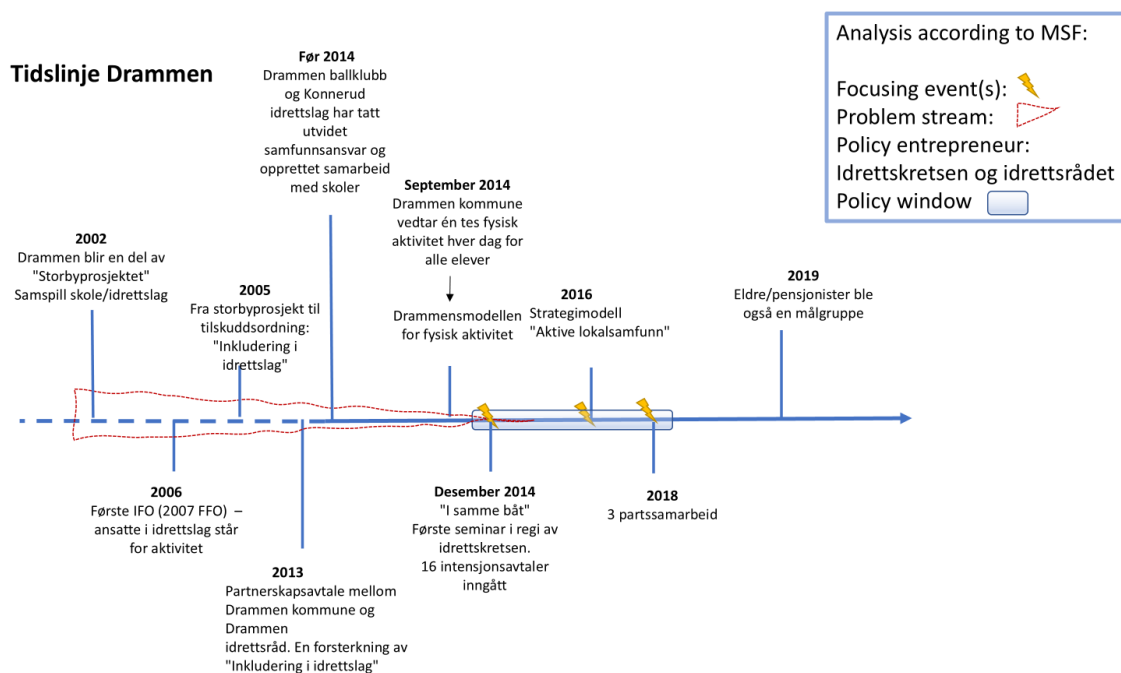
Drammen har en historie for samarbeid mellom skole og idrettslag. Eksempelvis ble Drammen i 2002 en del av Idrettens storbyprogram. Da fikk de midler til å drive aktivitet for barn i bydeler med høy innvandringsandel. Dette resulterte i mye samarbeid mellom idrettslag og skoler.

Idrettsfritidsordningen (IFO) har også bidratt til slikt samarbeid. Store idrettslag har også på eget initiativ tatt et utvidet samfunnsansvar (eksempelvis Drammen ballklubb og Konnerud idrettslag) med lavterskeltilbud rettet mot barn og unge generelt.

I september 2014 vedtok bystyret i Drammen innføring av en times daglig fysisk aktivitet i skolen. Etter dette vedtaket ble det som har blitt kalt "Drammensmodellen for fysisk aktivitet i skolen" utviklet gjennom de påfølgende år. Denne modellen besto av en kombinasjon av kroppsøving, FYSAK (fysisk aktivitet uten krav til undervisningspersonell og egne kompetansemål), og ellers fysisk aktivitet som pedagogisk virkemiddel i ordinære fag. For mange skoler ble nok dette vanskelig å gjennomføre i praksis. Vedtaket ble ikke videreført til nye Drammen kommune etter kommunesammenslåingen i 2020.

Vedtaket var nok likevel en pådriver for oppstarten av dagens "Aktive lokalsamfunn". Etter initiativ fra Idrettskretsen og idrettsrådet ble ledere fra barne- og ungdomsskoler, skoleadministrasjonen og store fleridrettslag invitert til seminaret "I samme båt" i 2014. Dette seminaret blir nevnt som en nøkkelhendelse for oppstarten av det som senere blir samfunnsmodellen Aktive lokalsamfunn. Formålet med seminaret var å finne ut hvordan skoler og idrettslag kunne samarbeide for å muliggjøre gjennomføring av en time fysisk aktivitet i skolen. I etterkant av det første båtseminaret ble det inngått 16 intensjonsavtaler mellom idrettslag og skoler om lokalt samarbeid om aktivitet for barn og unge.

De påfølgende årene ble det utarbeidet en strategimodell for Aktive lokalsamfunn. Det at Gjensidigestiftelsen ble med på laget med økonomisk støtte har vært viktig for modellens tilblivelse. Deres lovnad om økonomisk støtte bidro også til at det ble lettere for kommunen å si ja til å ta sin del av kostnadene og bli med på et trepartssamarbeid mellom idrettsråd, stiftelser og kommunen fra 2018.

Figur 6: Tidslinje – Aktive Lokalsamfunn

Strukturelle forhold:

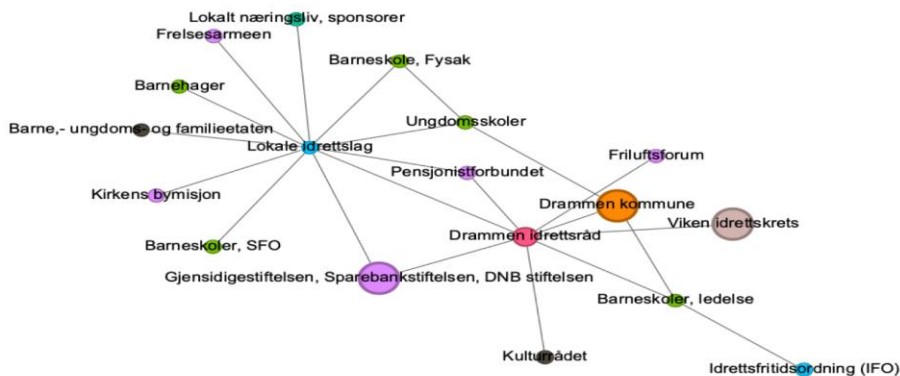
Flere sektorer samhandler og har vært sentrale både i utvikling og implementering av det som har blitt samfunnsmodellen Aktive lokalsamfunn, både privat sektor, frivillig sektor og offentlig sektor. Frivillig sektor var helt sentrale i utviklingen, da det var Buskerud Idrettskrets (nå Viken Idrettskrets) og Drammen idrettsråd som tok initiativ til "I samme båt" seminaret for å utforske muligheter for samarbeid. Privat sektor, først og fremst i form av Gjensidigestiftelsen, spilte en viktig rolle de første årene som utviklingspartner og økonomisk bidragsyter. Stiftelsen finansierte blant annet de første I samme båt seminarene. Sparebankstiftelsen har senere tatt over etter gjensidigestiftelsen. De gir store økonomiske bidrag til samfunnsmodellen. I tillegg finansieres modellen både via kommunale midler, Idretten egne kanaler, Bufetat og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

En viktig del av modellen er at initiativ og samarbeid skal utvikles lokalt med ulike lokale variasjoner, samarbeidspartnere og oppstartstidspunkter. Derfor er det vanskelig å sette et klart skille mellom hvilke partnere som var sentrale i utvikling og hvilke som var sentrale i implementeringen av Aktive lokalsamfunn. De lokale variasjonene med ulike prosjekter, gjør det også vanskelig med en total oversikt over alle samarbeidspartnere. Det er de store fleridrettslagene og deres samarbeid med nærliggende skoler og barnehager som fremstår som selve navet i modellen. Her drives og videreutvikles lokale samarbeid som gir daglig aktivitet til befolkningen i Drammen. Idrettsrådet i

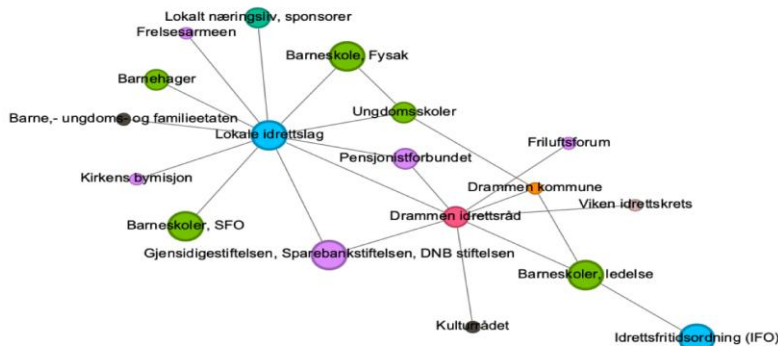
Drammen har etter hvert fått en rolle som fasilitator og veileder. Idrettskretsen er fortsatt en aktør i nettverket (i samarbeid med idrettsrådet), men ikke i samme grad som i oppstarten.

Aktive lokalsamfunn er ikke en fast modell, og nettverket er derfor i stadig utvikling. Alle bydeler er nå involvert. Derav store fleridrettslag i hver bydel, tilhørende barneskoler og en rekke ungdomskoler og barnehager. Modellen har også utviklet seg fra å først omhandle aktivitet for barn og unge, til nå å ha mål om å utvikle lokalsamfunn med aktivitet på tvers av generasjoner. Dette innebærer også at eksempelvis pensjonistforbundet har blitt en del av nettverket.

Figur 7:

Utviklingsnettverk- Aktive lokalsamfunn

Figur 8: Implementeringsnettverk – Aktive lokalsamfunn

Case 4 Ett slag av gangen, Kristiansund

Land: Norway

By: Kristiansund

Prosjektnavn: Ett slag av gangen

Beskrivelse av prosjektet:

Ett slag av gangen (ESAG) er en ideell forening som bruker golf som en mestringsarena for mennesker med rusutfordringer, mentale utfordringer, domfelte og løslatte, unge i utenforskap og minoriteter. Golf brukes altså som et virkemiddel for at mennesker med utfordringer skal komme tilbake til "normalsamfunnet". ESAG søker midler og yter støtte til golfklubber som ønsker å drive aktivitetstilbud for sin målgruppe. Det er et slikt lokalt underprosjekt i tilknytning til Kristiansund og omegn golfklubb vi i Allstars har valgt å studere. ESAG Kristiansund og golfklubben samarbeider både med ESAG sentralt i tillegg til sine lokale partnere.

Kristiansund og omegn golfklubb etablerte ESAG i sin klubb for tre år siden. I tillegg til å samarbeide med ESAG sentralt, samarbeider de lokalt med Kristiansund kommune (avdeling psykisk helse og rus) og Kriminalomsorgen. De arbeider også aktivt med å få til et samarbeid med NAV. Avdeling for psykisk helse og rus informerer om tilbudet for brukere som de følger opp. Kommunen har også bidratt med transport til og fra golfbanen, spesielt i oppstarten av tilbudet. Ansatte fra kommunen

har også deltatt som støttespillere for deltakerne under trening og bidratt med sin kunnskap om brukergruppen.

Den økonomiske støtten kommer hovedsakelig fra ESAG sentralt, men golfklubben i Kristiansund har også sine lokale sponsorer.

ESAG i Kristiansund har hatt en relativt fast deltakergruppe over flere år, men tar imot nye deltakere. Gruppen har fast treningstid en gang hver uke, også under ferier og høytider. Treningene foregår både ute på golfbanen og inne med bruk av golfsimulatorer, og avsluttes med sosialt samvær og lunsj. Trenerne er frivillige tilknyttet golfklubben og en av deltakerne er nå som førstemann i gang med å gjennomgå trenerkurs selv. Tilbudet er gratis for deltakerne. Klubben stiller med utstyr.

Vi anser ESAG Kristiansund som et inspirerende prosjekt på grunn av:

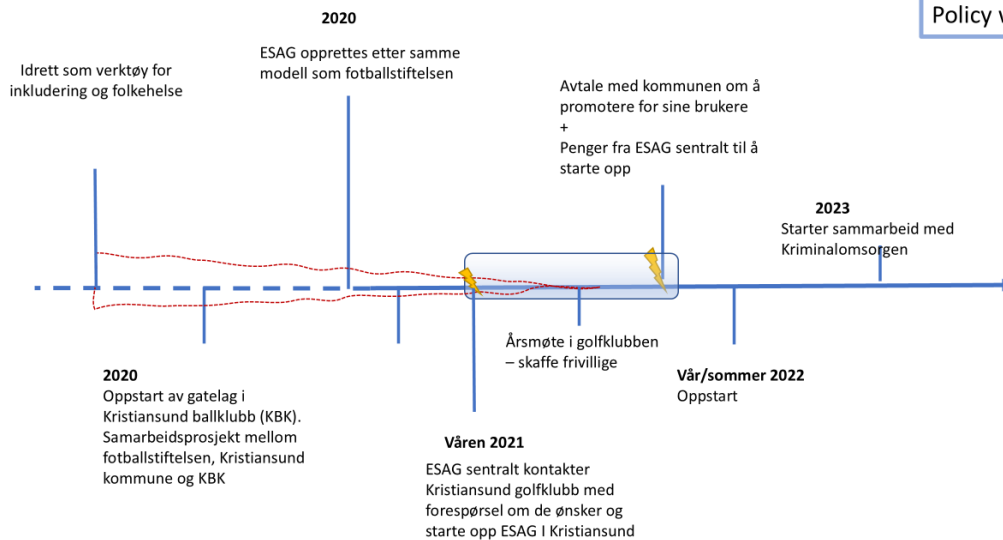
- Stabil og regelmessig aktivitet for marginaliserte grupper
- Meningsfull involvering av målgruppen
- Finansiell stabilitet og fast oppfølging fra ESAG sentralt

Bakgrunn:

Nasjonalt har Norge lang tradisjon for å se på idrettsdeltakelse som et verktøy for bedret folkehelse, integrering og inkludering av marginaliserte grupper. Gatelag har vært en del av norsk fotball siden 2011, og er en arena hvor mennesker med rusrelaterte utfordringer får faste rutiner og aktivitet. Kristiansund startet opp med gatelag i 2020. Dette er et tilbud som, i likhet med ESAG, er basert på samarbeid mellom idrettslag, Kristiansund kommune og en sentral stiftelse (fotballstiftelsen). Selv om dette er et godt tiltak for målgruppen, er ikke fotball like interessant eller gjennomførbart for alle i målgruppen. Golf kan derfor være en god alternativ idrettsaktivitet og sosialiseringsarena for disse. Det virker derfor som om det har vært et behov for et slikt tilbud og en grobunn for en slik form for samarbeid.

Det var ESAG sentralt, med Marianne Smith Magelie i spissen, som tok kontakt med Kristiansund og omegn golfklubb våren 2021 med forespørsel om å starte opp ESAG i Kristiansund. Frivillige fra golfklubben viste interesse for ideen, deltok i informasjonsmøte (for flere golfklubber i fylket), og skaffet flere interesserte frivillige tilknyttet golfklubben. Golfklubben fikk i stand en samarbeidsavtale med avdeling for psykisk helse og rus i Kristiansund kommune for å skaffe interesserte deltakere. Kommunen kunne også bidra med personell til transport og oppfølging av deltakere. Økonomiske midler til oppstart av prosjektet ble skaffet til veie av stiftelsen ESAG.

Tidslinje Kristiansund

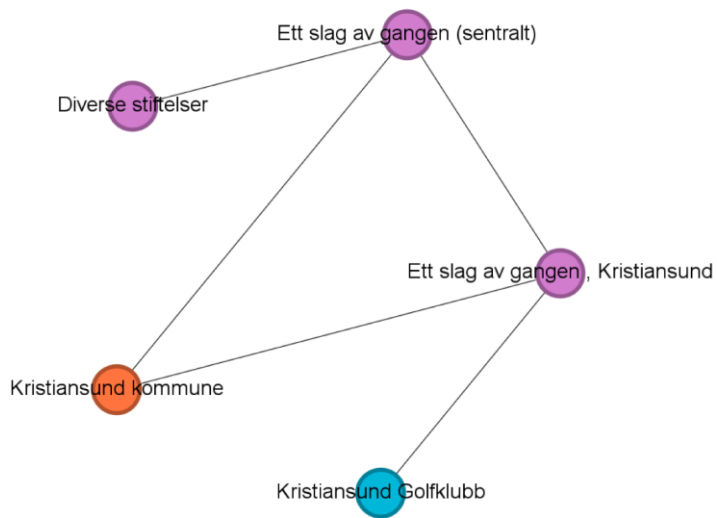

Figur 9: Tidslinje – ESAG Kristiansund

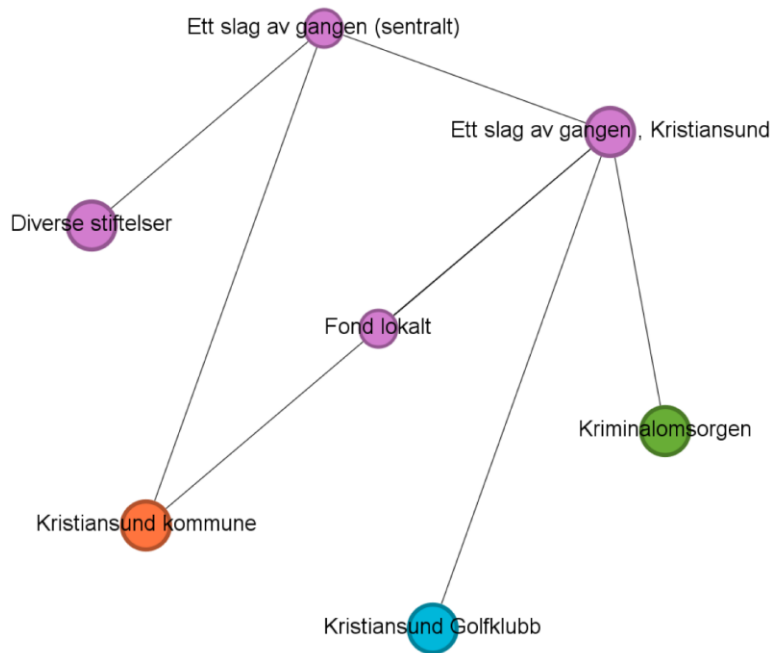
Strukturelle forhold:

Både privat, offentlig og frivillig sektor er involvert i ESAG i Kristiansund. Det er stiftelsen ESAG som er initiativtaker og som søker økonomisk støtte fra både privat og offentlig sektor. Samtidig er det den lokale idretten, i form av golfklubben som stiller med lokaler, utstyr og frivillige, og dermed driver prosjektet på daglig basis. De er også avhengig av samarbeid med kommunen for å finne deltakere som ønsker og har behov for aktiviteten ESAG tilbyr.

Det er ikke et tydelig skille mellom utviklings- og implementeringsnettverkene. Golfklubben, ESAG sentralt og kommunen har vært viktig i begge faser. Samtidig har det vært en utvikling underveis. Kriminalomsorgen har kommet til som partner. Det samme har lokale sponsorer. De frivillige som driver ESAG- Kristiansund arbeider også med å utvide tilbudet til flere brukergrupper og utvikling av nettverket med flere partnere.

Figur 10: Utviklingsnettverk- ESAG Kristiansund

Figur 11: Implementeringsnettverk – ESAG Kristiansund

Case 5 LIM (Lekser – Idrett – Mat), Bergen

Land: Norway

By: Bergen

Prosjektnavn: LIM (Lekser – Idrett – Mat)

Beskrivelse av prosjektet:

LIM er et gratis tilbud om mat, leksehjelp og idrett for barn og ungdom fra 5.klasse i utvalgte skolekretser i Bergen. Tilbudet startet opp ved Slettebakken Skole i 2017. I første omgang var det Sportsklubben Trane og Slettebakken Skole som sammen tok initiative til å utvikle tilbudet, men man så fort at også andre lokale idrettslag skulle inviteres med i samarbeidet. for på den måten å introdusere barna til ulike idrettsaktiviteter. Tanken var at barna som I dette området var mindre aktive i idretten skulle bli introdusert for ulike idretter og på den måten forhåpentlig også bli medlemmer i idrettsklubben(e). Skolen på sin side brukte midler til gratis leksehjelp inn i prosjektet, samtidig som noe av skolens budsjett også ble brukt på mat. I og med at skolekretsen lå i en utsatt bydel i Bergen erfarte skolen at mange foreldre hadde mindre ressurser til å hjelpe sine barn med lekser og skolegang. Ved å samarbeide med de lokale idrettslagene ønsket de sammen å bidra til bedre integrering.

LIM ble i den første perioden (2017-2020) finansiert med prosjektmidler gitt av Bufdir, samt ulike lokale fond. I 2020, da prosjektmidlene fra Bufdir tok slutt, tok Idrettsrådet i Bergen over ansvaret og de fikk prosjektet inn på budsjettet til Bergen kommune, som sammen med midler via Norges Idrettsforbund, har vært sentrale finansørene.

Idrettsrådet i Bergen spiller en helt sentral rolle i koordineringen og drift av prosjektet, men også for å øke oppmerksomheten rundt prosjektet og noen av de problemstillingene de ønsker å løse. I 2021 ble to nye skoler inkludert i LIM, og ytterligere utvidet i 2022. Noen skoler har falt fra og i skoleåret 2024/2025 var det fire skoler og vel 30 ulike idrettslag tilknyttet LIM Bergen. Basert på LIM Bergen sine egne kalkyler mellom 50-70% av barna i de aktuelle områdene deltar på LIM. Bergen kommune er fremdeles en sentral og viktig bidragsyter til prosjektet med samtidig som skolene og de ulike

idrettslagene bidra med å allokere noen av sine ressurser (både økonomiske og frivillige arbeid) inn i prosjektet. Vi anser LIM Bergen som et inspirerende prosjekt på grunn av:

- Inkludering av barn fra utsatte familier
- Samarbeid på tvers av ulike sektorer
- Økonomisk bærekraftig

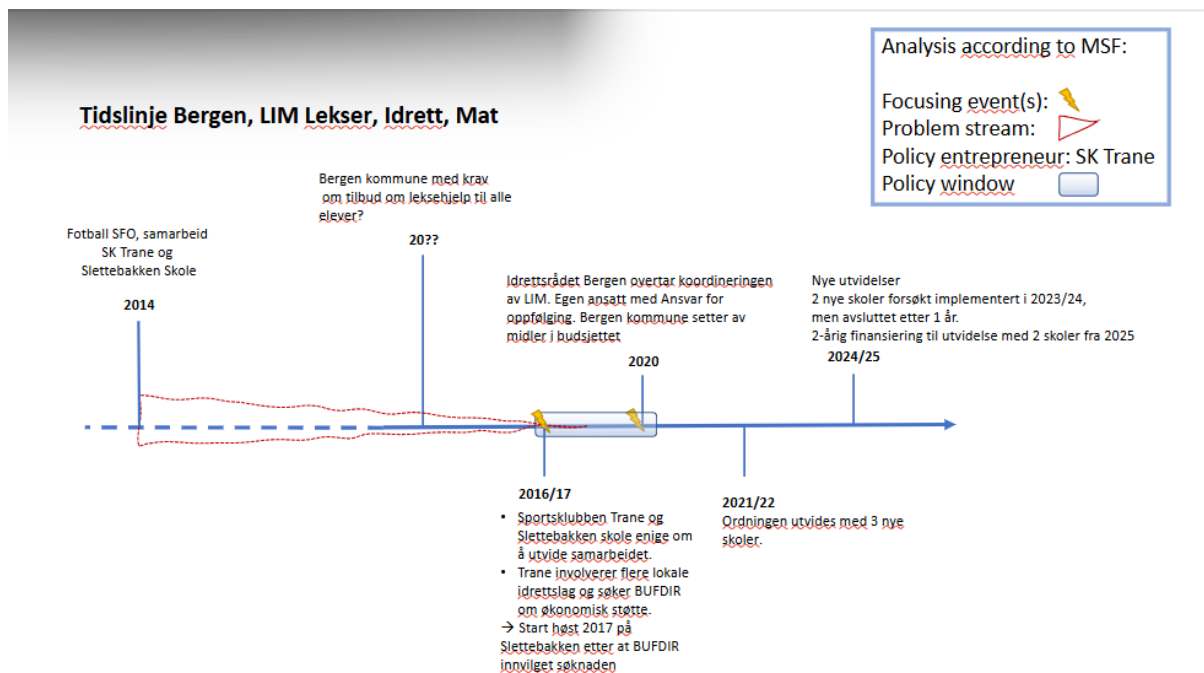
Bakgrunn:

LIM bygger på et allerede godt etablert samarbeid der Sportsklubben Trane hadde tilbudt aktiviteter til SFO (skolefritidsordning) ved Slettebakken Skole (1-4 klasse). Noe av motivasjonen til Trane synes å ligge i at de ønsket å møte barna, som i begrenset grad deltok i organisert idrett, på den arena der de kunne treffe alle barn. Samtidig så ser det ut til at en i klubben etter hvert så større på det enn bare å rekruttere nye medlemmer. Det samme gjelder nok for skolen. Det var etablert en gjensidig tillitt gjennom samarbeidet, så når Trane igjen tok kontakt med skolens rektor med et ønske om å utvide tilbudet til også å gjelde barna fra 5.-7. klasse så ble omrisset av prosjektet etablert i løpet av kort tid.

I utviklingsarbeidet med prosjektet kontaktet Trane andre klubber og idrettslag i skolens nedslagsfelt. Målet var å få med flere slik at de samlet sett kunne levere ulike aktiviteter til barna gjennom et skoleår. Skolen på sin side så på muligheter om idrettsprosjektet kunne kombineres med allerede etablert tilbud om leksehjelp.

Prosjektet manglet likevel finansiering for at det skulle gjennomføres. Ildsjelen i Trane som hadde jobbet for å få på plass prosjektet skrev sammen med de andre aktørene en søknad om 3-årig finansiering til LIM. Søknaden ble innvilget, og med en 3-årig finansiering kunne en starte opp LIM ved Slettebakken Skole. Skolen kunne prioritere at leksehjelpen ble koblet på, det ble inngått avtale med en arbeidstreningsbedrift om levering av mat, og idrettslagene kunne levere aktivitet til barna.

Etter den treårige prosjektfinansieringen gjennom BUFDIR, måtte prosjektet eventuelt omformes for å kunne løse ut nye midler. Både idrettsklubbene og skolen var fornøyd med opplegget, og ønsket heller å videreføre prosjektet slik det var. I arbeidet med å finne ny finansiell støtte til prosjektet ble Idrettsrådet i Bergen koblet på. Den engasjerte ildsjelen i Trane, som også var styremedlem i Idrettsrådet i Bergen, fikk Idrettsrådet med på å søke Bergen kommune om penger til å videreføre og utvide prosjektet. I 2020 overtar Idrettsrådet i Bergen prosjektledelsen av LIM etter at finansieringen ble sikret av Byrådet i Bergen. Med dette kunne Idrettsrådet ansette en person til å ta seg av koordineringen av LIM. I 2021 og 2022 ble LIM utvidet med flere skoler, og i 2025 ble en ny utvidelse en realitet med ekstra finansiering.

Figur 12: Tidslinje LIM Bergen

Strukturelle forhold:

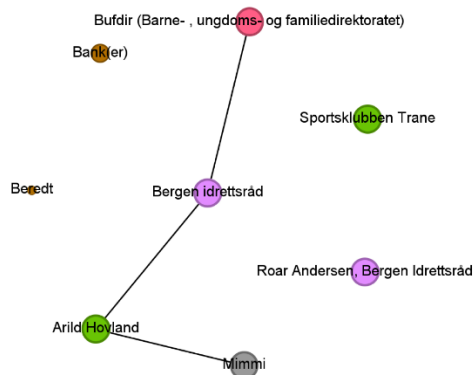
- Discuss results of the network analysis
 - If project / programme is cross-sectoral: Elaborate on the different sectors involved
 - If the two phases (development & implementation) are distinguishable: Give an idea of the network at the time of the development and at the time of implementation; elements can be
 - size of network
 - type of stakeholders / actors present in network
 - highlight most important actors in both phases
 - If the two phases are not clearly distinguishable, elaborate on how they interchange and why it is hard to distinguish
 - Elaborate on the type of relations in terms of finance, power, personnel, etc.
 - Include interesting aspects that you discovered in the data respectively during the workshops

1-2 pages

LIM prosjektet spenner på tvers av ulike sektorer, der både idrettslag, skoler, kommunale myndigheter, statlige aktører og private har vært inne i prosjektet. I utviklingen av prosjektet var det et mindre nettverk mellom noen idrettslag og Slettebakken Skole, og der Sportsklubben Trane tok et

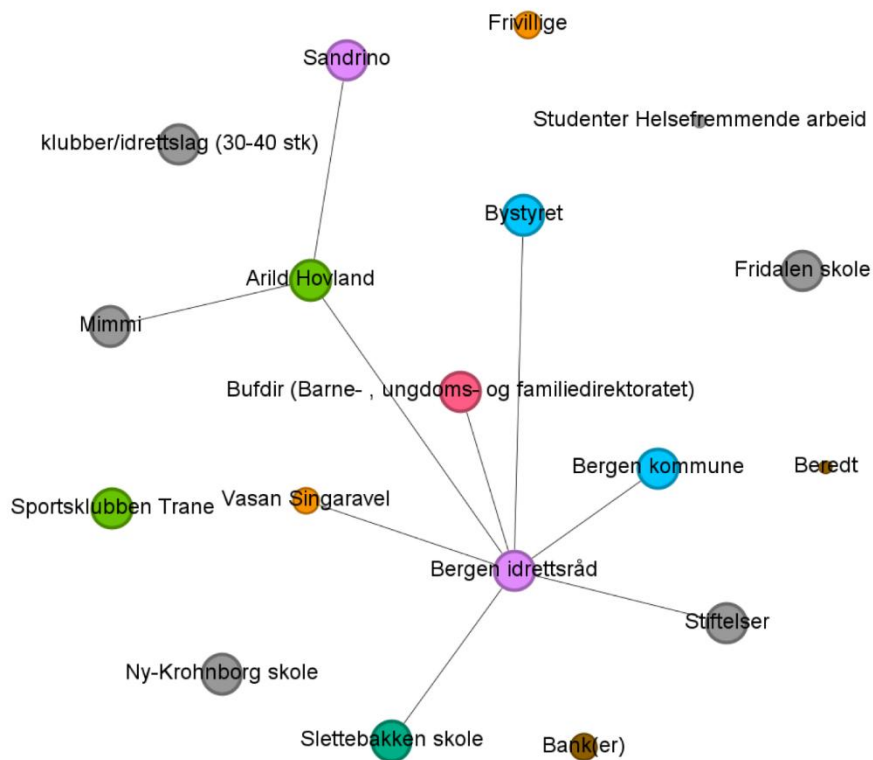
særlig ansvar for koordinering av aktiviteten. I tillegg til finansiering gjennom BUFDIR, så var det også noen banker og stiftelser som også var inne i prosjektet. I tillegg så leverte Beredt, et arbeidstreningstilbud, mat til prosjektet.

Figur 13: Utviklingsnettverk

Med forlengelsen og utvidelsen av prosjektet fra 2020, der Idrettsrådet i Bergen overtok ansvaret for driften ble også nettverkene utvidet. Bergen kommune støtter prosjektet finansielt over kommunalt budsjett, samt at de ulike rektorene omprioriterer noen av sine interne midler. Samarbeidet på tvers av ulike sektorer ble ytterligere forsterket. Rundt hvert lokale LIM-prosjekt i en av bydelsskolene samarbeidet ett eller flere idrettslag med å tilby aktivitet gjennom året. En kan se at rundt hvert lokale LIM-prosjekt så etableres det lokale nettverk med de lokale idrettslagene og skolen. I noen av LIM-prosjektene kan også andre aktører bli involvert, som for eksempel menighet i en lokal kirke.

Idrettsrådet i Bergen har en ansatt som jobber med LIM og som tar seg av både planlegging og oppfølging av de ulike LIM-prosjektene. Han jobber også aktivt, sammen med resten av Idrettsrådet i Bergen, med å sikre en langsiktig finansiering av prosjektet der både kommunale midler og private aktører står sentralt.

Figur 14: Implementeringsnettverk